

Bolalar va yoshlarni zoʻravonlikdan himoya qilish siyosati

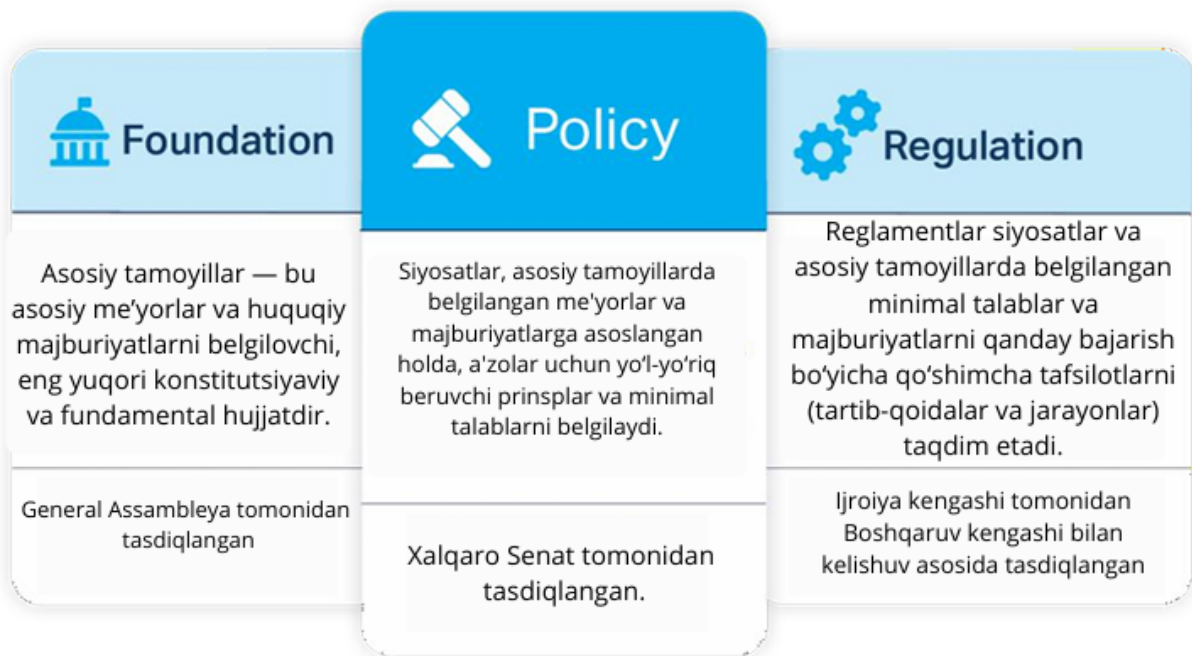
April 2023

Umumiy maʼlumot

Tasdiqlangan:	Xalqaro Senat tomonidan
Tasdiqlash sanasi:	25 April 2023
Tahrir:	1
Majburiy ijro etilishi kerak:	<p>SOS Bolalar Mahallalari xalqaro tashkilotining barcha aʼzo assotsiatsiyalari (oddiy aʼzolar), shu jumladan ularga bogʻliq tashkilotlar; ularning boshqaruv organlari aʼzolari; ularning xodimlari va ular uchun ish bajaradigan yoki ular nomidan harakat qiladigan boshqa shaxslar;</p> <p>SOS Bolalar Mahallalari xalqaro tashkiloti, shu jumladan unga bogʻliq tashkilotlar; uning boshqaruv organlari aʼzolari; uning xodimlari va u uchun ish bajaradigan yoki uning nomidan harakat qiladigan boshqa shaxslar.</p>
Tayyorlangan asos:	
Hujjat oʻrnini bosadi:	Bolalarni zoʻravonlikdan himoya qilish siyosati
Qoʻshimcha materiallar:	<p>Child and Youth Safeguarding Regulation</p> <p>Misconduct Incident Management Regulation</p> <p>Misconduct Investigation Regulation</p> <p>Sexual Misconduct Regulation (PSHEA)</p> <p>Code of Conduct</p> <p>Responding to Past Abuse Incidents Regulation (upcoming)</p> <p>Safeguarding Hub - Home (sharepoint.com)</p>
Qoʻshimcha materiallar:	Iyun 2028
Hujjat uchun masʼul:	Zoʻravonlikdan himoya qilish boʻyicha xalqaro direktor, xalqaro ofis

Ichki hujjatlar tizimi

SOS Bolalar Mahallalari siyosiy tizimi milliy assotsiatsiyalar va SOS Children's Villages International uchun majburiy bo'lgan uch darajadagi qoidalardan iborat. Bu darajalar iyerarxiya tashkil etadi: eng yuqori pog'onada asosiy tamoyillar (foundations), undan keyin siyosatlar (policies) va eng oxirida qoidalar (regulations) turadi.

Qoidalar toifalari

Ushbu siyosat quyidagi qoidalar toifalarini belgilaydi:

Yuridik jihatdan majburiy (M): Siyosatning yuridik jihatdan majburiy qoidalari har bir a'zo assotsiatsiya va SOS Bolalar Mahallalari xalqaro tashkiloti tomonidan joriy etilishi va qo'llanilishi kerak bo'lgan minimal umumiy standartni tashkil qiladi. Amaldagi milliy qonunchilikka rioya qilgan holda, a'zo assotsiatsiyalar yoki SOS Bolalar Mahallalari xalqaro tashkiloti siyosat yoki uning alohida qoidalari uchun qat'iyroq standartlarni qo'llashi mumkin, ammo siyosatda belgilangan qoidalar standartidan pastga tushishi mumkin emas. Har bir a'zo assotsiatsiya va SOS Bolalar Mahallalari xalqaro tashkiloti, agar siyosatning bir yoki bir nechta qoidalari amaldagi milliy qonunchilikka zid bo'lsa, bosh direktorini xabardor qilishi shart va ular nomuvofiqlik oqibatlarini kamaytirish, rioya qilishni ta'minlash uchun muqobil yechimlarni taklif qilishi kerak. Yuridik jihatdan majburiy qoidani buzish, buzilishning og'irligiga qarab, oqibatlarga olib keladi. Bu xodimlarga nisbatan intizomiy choralar, boshqaruv organi a'zolicini to'xtatib turish yoki tugatish yoki federatsiyada a'zolicni to'xtatib turish yoki undan chiqarishni o'z ichiga oladi. Yuridik jihatdan majburiy qoidalar "kerak" talablari sifatida ifodalanadi.

Tavsiya etilgan (T): Tavsiya etilgan qoidalar minimal umumiy standartdan tashqariga chiqadi va a'zo assotsiatsiyalar tomonidan joriy etilishi va qo'llanilishi shart emas. Biroq, SOS Bolalar Mahallalari xalqaro tashkiloti, norma belgilovchi organ sifatida, tavsiya etilgan qoidalarni joriy qiladi va qo'llaydi, va barcha a'zo assotsiatsiyalarga amaldagi milliy qonunchilik yoki ularning ichki siyosatlari imkon bergan darajada ushbu namunaga amal qilish qat'iy tavsiya etiladi, bu federatsiya doirasida yanada yagona standartlarga erishish uchun. Tavsiya etilgan qoidalar "tavsiya etiladi" talablari sifatida ifodalanadi.

Mundarija

Maqsad	5
Asosiy tamoyillar	6
Qo'llanilishi va doirasi	7
Oldini olish	8
Xabardorlik va ta'lim	9
Xavotirlar va hodisalar haqida xabar berish.....	9
Chora ko'rish	10
Monitoring va baholash.....	10
Majburiyatlar	10
Ilova 1: Ta'riflar	11

Maqsad

SOS Bolalar Mahallalari tashkiloti o'z faoliyatida bolalar va yoshlarning xavfsizligini ta'minlash, ularning huquqlarini himoya qilish va ularga hurmat va ehtirom bilan munosabatda bo'lish majburiyatini oladi. SOS Bolalar Mahallalari tashkilotining faoliyati maqsadi — ota-onasiz qolgan yoki ota-ona qaramog'ini yo'qotish xavfi ostida bo'lgan bolalar va yoshlar uchun xavfsiz va qulay muhitni ta'minlashdir, bu yerda ular ishonchli munosabatlarni o'rnatishi va kuchli va barqaror bo'lishlariga yordam beradigan qo'llab-quvvatlashni olishi mumkin. Ushbu Bolalar va yoshlarni zo'ravonlikdan himoya qilish siyosati SOS Bolalar Mahallalari tashkiloti uchun yoki uning nomidan ishlaydigan barcha jismoniy shaxslar va tashkilotlar rioya qilishi shart bo'lgan minimal standartlarni belgilaydi, bu bizning harakatlarimiz birinchi navbatda biz bilan aloqada bo'lgan bolalar va yoshlarning xavfsizligi va farovonligi talablariga asoslanishini ta'minlaydi.

Bolalar va yoshlarni zo'ravonlikdan himoya qilish siyosati mustaqil hujjat emas va boshqa tegishli siyosatlar, reglamentlar va yo'riqnomalar bilan birgalikda qo'llanilishi kerak, xususan, lekin ular bilan cheklanmagan holda, [Code of Conduct](#), [Misconduct Incident Management Regulation](#), [Misconduct Investigation Regulation](#), va boshqa maxsus bolalarni zo'ravonlikdan himoya qilish va xavfsizlik bo'yicha yo'riqnomalar bilan. Ushbu siyosatni joriy qilish va qo'llash bo'yicha qo'shimcha yo'l-yo'riqlar [Child and Youth Safeguarding Regulation](#). majburiydir va unga doimo rioya qilinishi kerak.

Bolalar va yoshlarni zo'ravonlikdan himoya qilish tushunchasi

Bolalar va yoshlarni zo'ravonlikdan himoya qilish — bu SOS Bolalar Mahallalari tashkilotining o'z xodimlari va vakillari, faoliyati va dasturlari bolalar va yoshlarga zarar yetkazmasligi yoki ularni har qanday zarar xavfiga, shu jumladan SOS Bolalar Mahallalari qaramog'ida bo'lgan yoki tashkilot tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan boshqa bolalar va yoshlarning aybi bilan kelib chiqadigan zararga duchor qilmasligi uchun barcha mumkin bo'lgan choralarni ko'rish majburiyatidir, shuningdek, bunday zarar yetkazilgan taqdirda tegishli choralar ko'rishdir.

Bu kontekstda zarar bolaga yoki yosh odamga nisbatan zo'ravonlik, ularning ehtiyojlariga beparvolik yoki ekspluatatsiyani anglatadi (qarang: "Ta'riflar"). Bolalar va yoshlarga nisbatan zo'ravonlik, beparvolik va ekspluatatsiya:

i. Qasddan qilingan harakat, tasodif yoki qusur (masalan, bolalarni himoya qilmaslik, masalan, ularga yetarlicha nazorat qilmaslik) bo'lishi mumkin;

ii. Katta yoshli shaxs yoki tengdosh tomonidan sodir etilishi mumkin;

iii. Bolaga yoki yosh odamga haqiqiy zarar yetkazadi yoki zarar yetkazish ehtimolini o'z ichiga oladi.

Ishlatiladigan atamalar

Ushbu siyosat maqsadlari uchun va takrorlanishning oldini olish uchun quyidagi atamalar qo'llaniladi:

I. SOS Bolalar Mahallalari — SOS Bolalar Mahallalari federatsiyasi bilan bog'liq har qanday tashkilot, ya'ni SOS Bolalar Mahallalari xalqaro tashkiloti (shu jumladan uning o'z nomi bilan yuritadigan faoliyati va boshqaruv organlari) va a'zo assotsiatsiyalar. Xalqaro tashkilot va a'zo assotsiatsiyalar o'rtasida farq qilish zarur bo'lgan hollarda, bu matnda aniq ko'rsatiladi.

II. Bola — mahalliy qonunchilikda voyaga yetish yoshidan qat'i nazar, 18 yoshga to'lmagan shaxs.

III. Yoshlar — 18 yoshdan 24 yoshgacha bo'lgan shaxs.

Asosiy tamoyillar

Barcha dastur va faoliyatlarda SOS Bolalar Mahallalari nomidan yoki uning uchun ishlovchi shaxslar ushbu bo'limda belgilangan asosiy tamoyillarga rioya qilishlari shart.

G'amxo'rlik qilish. SOS Bolalar Mahallalari tashkiloti bilan aloqa qilgan barcha bolalar va yoshlarning xavfsizligi va farovonligini ta'minlash uchun tegishli choralarni ko'rish shart.

Zarar yetkazmaslik. Bolalarni yoki yoshlarni zararli holatlardan himoya qilishga qaratilgan har qanday harakat ularning o'zlariga qo'shimcha zarar yoki ruhiy tushkunlik yetkazmasligi lozim (masalan, ularni yana qurbon yoki travmaga uchragan holatga solib qo'yish orqali).

Kamsitmaslik va inklyuziya. SOS Bolalar Mahallalari nomidan yoki uning uchun ishlovchi xodimlar va boshqa shaxslar hech bir bolani yoki yoshni irqiy, jinsiy, rang, til, din, siyosiy yoki boshqa fikr, milliy yoki ijtimoiy kelib chiqish, mulkiy ahvol, tug'ilish yoki boshqa holatlarga ko'ra kamsitmasdan, ularning ehtiyoj va tajribalariga mos tarzda teng yondashuv asosida xizmat va yordam ko'rsatishlari lozim. Zarur hollarda, ayniqsa xavf ostida bo'lgan bolalar guruhlarini (masalan, qizlar, nogironligi bo'lgan bolalar, boshqacha jinsiy orientatsiyaga ega bolalar va boshqalar) himoya qilish uchun qo'shimcha choralar ko'rilishi kerak.

Har qanday zo'ravonlik, e'tiborsizlik va ekspluatatsiyaga nisbatan mutlaq toqatsizlik. SOS Bolalar Mahallalari nomidan yoki uning uchun ishlovchi barcha shaxslar bolalarning xavfsizligi va farovonligiga oid har qanday xavotirlarni (hatto aniq dalil bo'lmasa va xavotir noaniq bo'lsa ham) tegishli xabar berish kanallari orqali ma'lum qilishlari shart. Barcha xabarlar jiddiy qabul qilinadi va siyosat hamda tegishli qoidalar va ko'rsatmalarga muvofiq chora ko'riladi.

Eng yaxshi manfaatlari. Bola yoki yoshning ehtiyojlari, huquqlari va eng yaxshi manfaatlari ularning xavfsizligi va farovonligiga oid har qanday qaror va harakatlarning asosiy mezon bo'lishi kerak, bu BMTning Bola huquqlari to'g'risidagi konvensiyasiga muvofiq amalga oshiriladi.

Bolalar va yoshlarning ishtiroki. Har qanday qarorning ular xavfsizligi va farovonligiga qisqa yoki uzoq muddatda ko'rsatadigan ta'sirini baholashda bolalar va yoshlarning fikrlari, tanlovlari va tajribalari inobatga olinishi lozim. Shuningdek, bolalar va yoshlar bolalar va yoshlarni himoya qilish bo'yicha rejalashtirish va amaliyotda ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'lishlari kerak.

Multidisciplinar yondashuv. Bolalar va yoshlarning manfaatlari yo'lida qaror qabul qilishda turli soha mutaxassislarining bilim va tajribasiga asoslangan yondashuv qo'llanishi lozim.

Madaniy sezgirlik. SOS Bolalar Mahallalari turli madaniyatlardagi bolalarga g'amxo'rlik qilish va ularning xavfsizligini ta'minlash usullarini tan oladi. Shu bilan birga, ushbu siyosatda ko'rsatilgan zo'ravonlik turlari jumlasiga kiruvchi barcha amaliyotlarni qoralaydi.

Jabrlanuvchi markazli yondashuv. Zarar ko'rgan bolalar va yoshlar bilan ishlashda SOS Bolalar Mahallalari jabrlanuvchining ehtiyoj va huquqlarini qaror qabul qilishning markaziga qo'yishi shart. Jabrlanuvchi tinglanishga, ishonch bildirilishga va o'z xohish va ehtiyojlariga hurmat bilan, ularning tajribasini inobatga olgan holda qo'llab-quvvatlanishga haqlidir. Ular o'zlariga taalluqli qarorlar qabul qilinishida ishtirok etish huquqiga ega.

Rozilik. Ushbu siyosat jabrlanuvchini o'z boshidan o'tkazgan voqealarni aytishga majburlovchi tarzda talqin qilinmasligi kerak. Jabrlanuvchidan har qanday harakat (shu jumladan, himoya xizmatlariga yuborish) oldidan albatta rozilik olinishi zarur. Biroq, bolalar va yoshlar holatida rozilik ularning eng yaxshi manfaatlari va ongli qaror qabul qilish qobiliyati bilan ehtiyotkorlik bilan muvozanatlashgan bo'lishi lozim.

Maxfiylik va bilishi zarur bo'lgan holatlar. SOS Bolalar Mahallalari nomidan yoki uning uchun ishlovchi xodimlar va boshqa shaxslar har qanday bola yoki yoshga oid shaxsiy ma'lumotlarni, shu jumladan ularning oilaviy holatini ham, maxfiy saqlashlari shart. Bunday ma'lumotlar faqatgina o'z xizmat vazifasini bajarish uchun ushbu ma'lumotlardan foydalanishga ruxsati bo'lgan shaxslarga oshkor qilinishi mumkin, masalan, bolaning xavfsizligini ta'minlash uchun yoki bola yoki uning qonuniy vakilining ochiq roziligi asosida ma'lumot almashilsa.

Oldini olish va javob choralarini ko'rish. Hodisa yoki xavotirlarning yuzaga kelishini oldini olish va hodisalar sodir bo'lganda ularga munosib tarzda javob berish choralarini ko'rish zarur. Hech qanday istisnosiz, har bir qurbon/yashab qoluvchi shaxsga mos, qulay, o'z vaqtida va sifatli yordam xizmatlaridan foydalanish imkoniyati yaratilishi shart.

Qonunlarga rioya qilish. SOS Bolalar Mahallalari nomidan yoki uning uchun ishlovchi barcha shaxslar mahalliy va milliy bolalarni himoya qilish qonunlariga, shuningdek, tegishli xalqaro va mintaqaviy inson huquqlari me'yoriy asoslariga hurmat bilan yondashib, ularga rioya qilishlari shart.

Boshqalar bilan hamkorlik. SOS Bolalar Mahallalari bolalar va yoshlarni himoya qilish hamda umumiy bolalarni himoya qilish tizimini mustahkamlash maqsadida, huquqni muhofaza qilish organlari, ijtimoiy xizmatlar, sog'liqni saqlash muassasalari va Ombudsman idoralari kabi mahalliy va milliy tashkilotlar va idoralar bilan hamkorlikda ishlashi lozim.

Mas'uliyat. SOS Bolalar Mahallalari barcha bolalar va yoshlarga nisbatan ularni himoya qilish borasida bolalar, yoshlar va ularga xizmat ko'rsatlayotgan boshqa shaxslarga nisbatan mas'uldir. Siyosat doirasida amalga oshirilgan barcha harakatlar va qabul qilingan qarorlar hujjatlashtirilishi shart.

Agar ushbu siyosatda tasvirlanmagan yoki qamrab olinmagan holatlar yuzaga kelsa, unda ushbu asosiy tamoyillarda bayon etilgan siyosat ruhiyati va batafsil ko'rsatilgan [Child and Youth Safeguarding Regulation](#), qo'llanilishi lozim.

Qo'llanilishi va qamrovi

1.1 Ushbu siyosat SOS Bolalar Mahallalari nomidan yoki uning uchun har qanday shaklda faoliyat yuritayotgan barcha shaxslarga, ularning mehnatiga haq to'lanadimi yo'qmi, qat'iy nazar, tatbiq etiladi. Bunga, ammo faqat ular bilangina cheklanmagan holda, quyidagilar kiradi: xodimlar (to'liq va yarim stavkada ishlovchilar), ko'ngillilar, boshqaruv kengashi a'zolari va boshqa boshqaruv organlari a'zolari, maslahatchilar, pudratchilar, yetkazib beruvchilar, hamkorlar, homiylar hamda SOS Bolalar Mahallalari hududiga tashrif buyuruvchilar.	M
1.2 SOS Bolalar Mahallalari nomidan yoki uning uchun ishlovchi barcha shaxslar ushbu siyosatga doimo rioya qilishlari shart.	M
1.3 SOS Bolalar Mahallalari nomidan yoki uning uchun ishlovchi barcha shaxslar va tashkilotlar bolalar va yoshlarni har qanday zararli holatlardan himoya qilishlari kerak. Ushbu siyosat bolalar va yoshlarga nisbatan bo'lishi mumkin bo'lgan har qanday zarar shakllarini qamrab oladi.	M
1.4 Ushbu siyosat quyidagilarni o'z ichiga oladi: i. SOS Bolalar Mahallalari bilan aloqaga kiradigan bolalar. ii. Tashkilot bilan aloqada bo'lgan, 24 yoshgacha bo'lgan yoshlar.	M

<p>Tashkilot bilan aloqada bo'lish tushunchasi quyidagilarni, ammo faqat ular bilangina cheklanmagan holatda o'z ichiga oladi:</p> <ul style="list-style-type: none">• tashkilot qaramog'ida bo'lish;• boshqa har qanday yordam yoki xizmatdan foydalanish (masalan, oilani mustahkamlash xizmatlari, favqulodda holatlarda ko'rsatiladigan insonparvarlik yordami, tibbiy yordam, kunduzgi parvarish, ta'lim yoki kasb-hunar o'qitish, psixologik maslahatlar);• tashkilot nomidan yoki uning uchun ishlayotgan har qanday shaxs ishtirok etayotgan tadbir yoki faoliyatda qatnashish;• tadqiqot yoki maslahatlashuv jarayonlarida ishtirok etish;• tashkilot nomidan yoki uning uchun ishlayotgan har qanday shaxs bilan har qanday shaklda va har qanday muddatda aloqa qilish (bu shaxs ishda bo'ladimi yoki bo'sh vaqtda – farqi yo'q);• tashkilot bilan hamkorlik qilayotgan yoki uning nomidan ish yuritayotgan hamkor, pudratchi yoki boshqa har qanday tomon tomonidan taqdim etilayotgan xizmatlardan foydalanish.	
<p>1.5 Agar SOS Bolalar Mahallalari nomidan yoki uning uchun ishlovchi xodimlar yoki boshqa shaxslar tashkilot bilan bevosita aloqada bo'lmagan (masalan, yaqin atrofdagi hamjamiyatda yashovchi) bolaning xavfsizligi va farovonligi xavf ostida deb hisoblashga asosga ega bo'lsalar, bu kabi xavotirlar mahalliy qonun va siyosat talablariga muvofiq tarzda tegishli bolalarni himoya qilish agentligiga va/yoki huquqni himoya qilish organlariga habar berish lozim.</p>	<i>M</i>
<p>1.6 SOS Bolalar Mahallalari tomonidan taqdim etilgan muqobil parvarish yoki boshqa turdagi yordam/xizmatdan foydalangan shaxslar tomonidan bildirilgan yoki ular bilan bog'liq bo'lgan xavfsizlik hodisalari, agar ular ushbu shaxs bola yoki yosh bo'lgan davrda va tashkilot bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqada bo'lgan vaqtida sodir bo'lgan bo'lsa, bu holatlar "o'tmishda sodir bo'lgan zo'ravonlik hodisalari" bo'yicha belgilangan tartib asosida ko'rib chiqilishi va boshqarilishi lozim (mazkur tartib tez orada ishlab chiqiladi).</p>	<i>M</i>

Oldini olish

<p>2.1 SOS Bolalar Mahallalari o'zining dasturlari va faoliyatlarida himoya xavflari va xavotirlarini aniqlash, oldini olish va ularga javob berish uchun tuzilmalar va jarayonlarni joriy qilishi kerak, shuningdek, himoya xavflarini doimiy ravishda baholash va boshqarish zarur. Ushbu harakatlar mahalliy va milliy bolalarni himoya qilish kontekstini va eng so'nggi xavf baholarini to'liq tushunishga asoslanishi kerak.</p>	<i>M</i>
<p>2.2 Yangi loyiha ishlab chiqilishidan oldin xavf bahosi o'tkazilishi kerak. Davom etayotgan faoliyatlar uchun mavjud xavf baholari har yili ko'rib chiqilib, yangilanishi lozim. Bunday baholashlar rejalashtirilgan operatsiyalar va faoliyatlarning xususiyatini inobatga olishi, shuningdek, mahalliy kontekstni hisobga olib, bu omillar himoya ishlari qanday ta'sir qilishi haqida tushuncha hosil qilishni talab qiladi. Kamaytirish harakatlari va tegishli resurslar aniqlanishi kerak.</p>	<i>M</i>

2.3 SOS Bolalar Mahallalari uchun yoki uning nomidan ishlovchi barcha shaxslar (mahalliy mehnat va shartnoma qonunlariga muvofiq) tekshiruvdan o'tishi lozim, shunda ular bolalar uchun xavf tug'dirmasligini ta'minlash mumkin. Ular shartnoma yakunlanmasdan va har qanday ish boshlanmasdan oldin Bolalar va Yoshlarni Himoya qilish Siyosatini imzolashga lozim.	<i>M</i>
2.4 Maslahatchilar, pudratchilar, yetkazib beruvchilar va hamkorlar bilan tuzilgan barcha shartnomalar Bolalar va Yoshlarni Himoya qilish Siyosati va Xulq-atvor Kodeksiga aniq havola kiritilishi kerak.	<i>M</i>

Xabardorlik va O'qitish

3.1 SOS Bolalar Mahallalari ushbu siyosatni bolalar, yoshlar va kattalarga (shu jumladan, SOS Bolalar Mahallalari uchun yoki uning nomidan ishlovchilar) yoshga mos, madaniy jihatdan qabul qilinadigan va mavjud bo'lgan lokal tillarda, ularga qulay bo'lgan formatlarda taqdim etishi kerak.	M
3.2 Ushbu siyosat va SOS Bolalar Mahallalari bolalar va yoshlarni himoya qilishga doir yondashuviga oid tegishli treninglar va yo'riqnomalar, shu jumladan muntazam yangilanish treninglari, SOS Bolalar Mahallalari uchun yoki uning nomidan ishlovchilar hamda tashkilot bilan aloqada bo'lgan barcha bolalar va yoshlar uchun taqdim etilishi kerak.	M
3.3 Barcha dastur mehmonlari (masalan, donrlari, homiylari, jurnalistlar, xorijiy mehmonlar va hamkorlar) safaridan oldin ular amal qilishi kerak bo'lgan himoya qoidalari haqida yo'riqnomalar olishlari kerak.	M
3.4 Bolalarga bevosita g'amxo'rlik ko'rsatish yoki bolalar va yoshlarni himoya qilish protseduralarini amalga oshirish bo'yicha aniq mas'uliyatga ega bo'lgan xodimlar o'z rollarini samarali bajarishlari uchun qo'shimcha treninglar olishlari kerak.	M
3.5 Ma'lumot berish sessiyalaridan tashqari, bolalar va yoshlarning himoya bilan bog'liq boshqa faoliyatlarga ishtiroki har doim ixtiyoriy bo'lishi kerak. i. Bolalar va yoshlar sessiyaning maqsadi va ularning fikrlari qanday ishlatilishini tushuntirilishi, shuningdek, bolalar va yoshlardan rozilik olinishi va faylda saqlanishi kerak. ii. Agar kerak bo'lsa, SOS Bolalar Mahallalari bolaning ishtiroki uchun bolaning qonuniy vasiyidan ham xabardor qilingan rozilikni olishlari kerak.	M

Xavotirlar va hodisalar haqida xabar berish

4.1 SOS Bolalar Mahallalari tashkiloti xavfsiz, qulay, mos va nazorat qilinadigan shikoyat berish tartib-qoidalarini, shu jumladan ombudsman xizmatlari kabi mustaqil kanallarni joriy etishi kerak. Bolalar va yoshlar uchun yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda maxsus shikoyat berish kanallari yaratilishi kerak. Muammo yoki zo'ravonlik holatlari haqida (shu jumladan anonim ravishda) xabar berish usullari haqida ma'lumot hammaga yetkazilishi kerak.	M
4.2 Barcha shikoyatlar, voqea sodir bo'lgan vaqtdan qancha vaqt o'tganidan, shikoyatda kim ishtirok etganidan, shikoyat beruvchi va ayblanuvchi kim bo'lishidan qat'i nazar, hatto voqea ehtimoldan yiroq yoki g'alati tuyulsa ham jiddiy ko'rib chiqilishi kerak.	M
4.3 Agar shikoyat yomon niyat bilan berilmagan bo'lsa, shikoyat beruvchiga nisbatan hech qanday choralar ko'rilmaligi kerak, hatto keyinchalik shikoyat asossiz ekanligi aniqlansa ham.	M

Chora ko'rish

5.1 Hayot uchun xavf mavjud bo'lsa, SOS Bolalar Mahallalari tashkilotida ishlaydigan yoki uning nomidan harakat qiluvchi har bir shaxs bolani yoki yosh odamni zudlik bilan himoya qilish choralarni ko'rish shart. Vaziyat haqida imkon qadar qisqa vaqt ichida xabar berilishi kerak.	<i>M</i>
5.2 SOS Bolalar Mahallalari tashkiloti zo'ravonlikka oid barcha shikoyatlarga javob berishi kerak. Bu zo'ravonlik, ekspluatatsiya yoki beparvolikdan jabrlanganlarga tegishli qo'llab-quvvatlashni ta'minlashni o'z ichiga oladi.	<i>M</i>
5.3 SOS Bolalar Mahallalari tashkilotida ishlaydigan yoki uning nomidan harakat qiluvchi barcha shaxslar bolalar va yoshlarga nisbatan zo'ravonlikni baholash yoki tergov qilishda, bu o'z kuchlari bilan yoki davlat tomonidan vakolat berilgan tashkilot tomonidan o'tkazilishidan qat'i nazar, to'liq hamkorlik qilishlari shart.	<i>M</i>
5.4 SOS Bolalar Mahallalari tashkiloti bolalar yoki yoshlarga nisbatan zo'ravonlik, ularning ehtiyojlariga beparvolik, ekspluatatsiya yoki boshqa noqonuniy xatti-harakatlarda aybdor deb topilgan barcha shaxslarni javobgarlikka tortishi shart. Aybdor deb topilgan shaxsga nisbatan choralar qo'llaniladigan oqibatlar qilingan noqonuniy xatti-harakatning og'irligiga mutanosib bo'lishi va milliy qonunchilikka mos kelishi kerak. Ayblanuvchi shaxsning lavozimi yoki maqomi zo'ravonlik holatini ko'rib chiqishga yoki ayb isbotlangan taqdirda noqonuniy xatti-harakatlarning oqibatlariga ta'sir qilmasligi kerak. Tegishli hollarda, aybdor deb topilgan shaxsga nisbatan qo'llaniladigan choralar ishni tegishli huquqni muhofaza qilish organiga topshirishni o'z ichiga olishi kerak.	<i>M</i>

Monitoring va baholash

6.1 SOS Bolalar Mahallalari tashkiloti ushbu siyosatga rioya qilishni nazorat qilishi va baholashi, shuningdek tegishli auditlarni o'tkazishi kerak.	<i>M</i>
6.2 A'zo assotsiatsiyalar, SOS Bolalar Mahallalari xalqaro tashkiloti tomonidan boshqariladigan assotsiatsiyalar va SOS Bolalar Mahallalari tashkiloti bilan birgalikda yoki uning nomidan loyihalar yoki faoliyatni amalga oshiruvchi hamkorlar so'rov bo'yicha siyosatga rioya qilish uchun qabul qilingan choralar, shu jumladan ro'yxatdan o'tgan va tasdiqlangan bolalar va yoshlarga nisbatan zo'ravonlik holatlari haqidagi ma'lumotlarni taqdim etishlari kerak, bu SOS Bolalar Mahallalari xalqaro tashkiloti va ombudsman xizmatlariga ushbu siyosatni butun tashkilot miqyosida amalga oshirish samaradorligini baholash imkonini beradi.	<i>M</i>

Majburiyatlar

<p>7.1 Har bir a'zo assotsiatsiya, SOS Bolalar Mahallalari xalqaro tashkiloti va xalqaro tashkilot tomonidan boshqariladigan har bir assotsiatsiya bolalar va yoshlarni zo'ravonlikdan himoya qilish bo'yicha o'z tashkiliy tuzilmalari, jalb qilingan xodimlar va tashkilotda ishlaydigan yoki uning nomidan harakat qiluvchi boshqa shaxslarning vazifalari va majburiyatlari, shuningdek bolalar va yoshlarni himoya qilish masalalari bo'yicha ma'lumot almashish tartibi haqida aniq tavsifga ega bo'lishi kerak. Ushbu ma'lumotlar SOS Bolalar Mahallalari tashkilotida ishlaydigan yoki uning nomidan harakat qiluvchi barcha shaxslarga ochiq bo'lishi kerak.</p>	<i>M</i>
---	----------

Ilova 1: Ta'riflar

Term	Definition
Zo'ravonlik	Har qanday harakat yoki harakatsizlik, ataylab yoki bexosdan sodir etilgan bo'lishidan qat'i nazar, bola yoki yosh shaxsga zarar yetkazadigan holat. Xalqaro miqyosda to'rt asosiy zo'ravonlik turi mavjud deb tan olinadi: jismoniy , emosional (psixologik) , jinsiy va beparvolik (e'tiborsizlik) . SOS Bolalar Mahallalari xalqaro tashkiloti bundan tashqari tajovuz (bullying) , moliyaviy zo'ravonlik va shaxsiy hayot daxlsizligini buzishni zo'ravonlikning alohida shakllari sifatida tan oladi.
Bezorilik	Bu doimiy tarzda tahdid solish, agressiv jismoniy harakatlar yoki og'zaki tahqirlar bilan ifodalanadigan, ayniqsa, yoshroq, kichikroq, zaifroq yoki boshqa jihatdan zaif holatda bo'lgan shaxslarga nisbatan yo'naltirilgan xatti-harakatlardir. Kiber-bezorilik esa elektron texnologiyalar — masalan, telefon, e-mail, ijtimoiy tarmoqlar yoki SMS orqali tahdid yoki haqoratli xatti-harakatlar ko'rsatishdir.
Emosional zo'ravonlik	Bu — bolaga nisbatan tahqirlash, kamsitish, tahdid qilish, qo'rqitish, masxara qilish, sha'niga tajovuz qilish yoki dushmanlik yoki qo'rquv muhitini yaratish orqali salbiy ta'sir ko'rsatadigan xatti-harakat, nutq yoki harakatdir. Emosional zo'ravonlik onlayn tarzda ham sodir etilishi mumkin.
Ekspluatatsiya	Boshqa shaxsdan o'z manfaati yoki uchinchi tomon foydasi uchun moddiy yoki nomoddiy foyda olish maqsadida foydalanish. Ekspluatatsiya — bu zo'ravonlikning murakkab ko'rinishi bo'lib, bir yoki bir nechta asosiy zo'ravonlik turlarini (jismoniy, emosional, jinsiy yoki e'tiborsizlik) o'z ichiga oladi. Shuningdek, bu individual bola yoki yoshning travmatik tajribalaridan foydalanib, xayriya yig'ish kampaniyalarida odamlarning hamdardligini uyg'otish holatlarini ham o'z ichiga oladi. Ekspluatatsiyaga bolalarni maishiy mehnatga jalb qilish ham kiradi.
Moliyaviy zo'ravonlik	Bu — bolalar va yoshlar o'zlarining moliyaviy mablag'lariga, jumladan, kunlik xarajatlar, mustaqil hayotga chiqishdagi yordam mablag'lari, homiylik xayriyasi va shu kabi manbalarga oid o'g'rilik, isrof yoki noto'g'ri foydalanish holatlarida jabrlanuvchiga aylanishidir.
Bolalar va yoshlarni himoya qilish	SOS Bolalar Mahallalarining zimmasiga tushadigan mas'uliyat bo'lib, u o'z xodimlari va vakillari, faoliyati va dasturlari bolalar va yoshlarni hech qanday xavfga duchor qilmasligini ta'minlash va agar zarar yetgan bo'lsa, unga munosib javob qaytarishni nazarda tutadi.

Bolalar va yoshlarni himoya qilish bo'yicha hodisa	<p>Bu — SOS Bolalar Mahallalari xalqaro tashkiloti yoki uning a'zo tashkilotlari nomidan ishlayotgan xodimlar, ko'ngillilar, boshqaruv organlari a'zolari yoki boshqa har qanday shaxs, yoki SOS Bolalar Mahallalari tomonidan tashkil etilgan muqobil parvarish yoki yoshlar parvarishida bo'lgan bola yoki yosh shaxs tomonidan sodir etilgan harakat yoki harakatsizlik natijasida bola yoki yosh shaxsga zarar yetgan holatdir</p> <p>Xususan, SOS Bolalar Mahallalari tomonidan tashkil etilgan muqobil parvarish yoki yoshlar parvarishiga topshirilgan bolalar va yoshlar holatida, hodisa bola yoki yosh shaxsga ularning biologik oilasining a'zolari yoki mahalla/hamjamiyatdagi boshqa katta yoshli shaxslar tomonidan ko'rsatilgan harakat yoki harakatsizlik natijasida zarar yetkazilgan holatni ham o'z ichiga oladi.</p>
Boshqaruv organi	A'zolik tashkilotining nazorat qiluvchi organi.
Ishonchni suiiste'mol qilish orqali zo'rlashga tayyorgarlik (gruning)	Ishonchni suiiste'mol qilish orqali zo'rlashga tayyorgarlik – Bola yoki yosh shaxs bilan aloqa o'rnatib, keyinchalik jinsiy zo'ravonlik sodir etish maqsadida yaqinlik hosil qilish jarayoni. Bunga onlayn harakatlar ham kiradi.
Beparvolik (e'tiborsizlik)	Bolaga yetarli darajada nazorat, ovqat, kiyim-kechak, boshpana ta'minlamaslik yoki sog'liq, ta'lim va xavfsizlik huquqlarini buzish. Bunga zo'ravonlikka uchragan bolalarga yordam ko'rsatmaslik, tengdoshlararo zo'ravonlikni bartaraf etmaslik yoki xavotirlarga javob bermaslik ham kiradi.
Tengdoshlararo zo'ravonlik	<p>Bolalar yoki yoshlarning o'z tengdoshlariga nisbatan zo'ravonlik qilish holatlari. Bunga quyidagilar kiradi:</p> <ul style="list-style-type: none">i. jismoniy zo'ravonlikii. jinsiy zo'ravonlik (majbur qilish, bezovta qilish, ekspluatatsiya)iii. emotsional zo'ravonlik (qo'rqitish, tazyiq, ekspluatatsiya)iv. moliyaviy zo'ravonlikv. tazyiq va tahdid (bullying)vi. shaxsiy hayotni buzish
Shaxsiy ma'lumotlar	<p>To'g'ridan-to'g'ri yoki bilvosita tarzda aniqlanishi mumkin bo'lgan jismoniy shaxsga oid har qanday axborot. Masalan, ism, identifikatsiya raqami, joylashuv ma'lumotlari, onlayn identifikator yoki shaxsni aniqlovchi boshqa xususiyatlar.</p> <p>Shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish umumiy reglamenti (GDPR) – 2016-yil 27-apreldagi Yevropa parlamenti va Kengashining 2016/679-sonli reglamenti.</p>
Jismoniy zo'ravonlik	Bolaga nisbatan kaltaklash, itarish, sochdan tortish, quloqni burish, jismoniy jazolar yoki bosog'riq/yetkazadigan harakatlar. SOS Bolalar Mahallalari barcha faoliyat doirasida bunday

jazolashni qat'iy man etadi. An'anaviy, lekin zararli amaliyotlar, masalan, qizlarni jinsiy a'zolarini kesish ham taqiqlanadi.

Jinsiy zo'ravonlik

Zo'rlash yoki tahdid ostida sodir bo'lgan, kuch bilan yoki tengsizlik/tazyiq sharoitida amalga oshirilgan jinsiy xatti-harakatlar. Bu jismoniy yoki jismoniy bo'lmagan harakatlar bo'lishi mumkin, shu jumladan onlayn tarzda sodir bo'lgan holatlar.

Jinsiy bezovta qilish – Istalmagan jinsiy yaqinlik taklifi, jinsiy xizmat uchun so'rov, og'zaki yoki jismoniy jinsiy harakatlar, jinsiy xatti-harakatlar yoki imo-ishoralar, jumladan onlayn tarzda, boshqa odamga noqulaylik yoki xo'rlik keltiradigan har qanday holat.

Jinsiy ekspluatatsiya (suiiste'mol qilish) – Vakolat, kuch yoki ishonch pozitsiyasidan jinsiy maqsadlarda foydalanish. Bu orqali moddiy, ijtimoiy yoki siyosiy foyda olish ham kiradi. Onlayn shakllari ham shu jumlag kiradi.

Jinsiy majburlash – Og'zaki, jismoniy bosim, dori yoki spirtli ichimliklar yordamida (rozilik bilan yoki roziliksiz) jinsiy harakatga majburlash. Bu, shuningdek, ruhiy/emotsional bosim yoki "grooming" (bolani ishonchiga kirish orqali tayyorgarlik) ni ham o'z ichiga oladi.

Bola va SOS Bolalar Mahallalari xodimi o'rtasidagi har qanday jinsiy munosabat – Har qanday shakldagi bu xatti-harakat jinsiy zo'ravonlik hisoblanadi.

Shaxsiy hayotiga aralashuv/buzish

Bola yoki yosh shaxsga oid shaxsiy ma'lumotlar (foto, video, matn, tarix, tibbiy holat, oilaviy ma'lumotlar)ni noqonuniy tarqatish yoki ruxsatsiz aralashish. Misollar: bolaning shaxsiy hayoti bilan bog'liq ma'lumotlarni boshqalarga huquqiy asos bo'lmasdan aytish, shaxsiy buyumlarni ruxsatsiz tekshirish, ortiqcha videokuzatuv (masalan, CCTV), yozishmalarni monitoring qilish yoki tarqatish.

Istisno holat – Bola xavfsizligi va manfaatlarini ta'minlash maqsadida qonuniy, zarur va asosli aralashuv shaxsiy hayotni buzish hisoblanmaydi. Bu aralashuv qonun asosida, masalan, ruxsat etilgan order asosida amalga oshirilgan bo'lishi kerak.
